

за 11 дни. Такова е пространството на царството откъм морето. Навжтрѣ въ страната разстоянието отъ Византия до леитѣ и до Стримонѣ (дѣто е най-отдалечената точка отъ морето) се взима отъ добъръ пѣшеходецъ за 13 дни. Данъцитѣ отъ всички варварски народи и отъ грѣцкитѣ градове, надъ които одриситѣ властували въ врѣмето на Севта (който царувалъ слѣдъ Ситалка и най-много покачилъ данъцитѣ), достигали до 400 таланта въ пари и се плащали въ злато и сребро¹⁵). Не по-малко злато и сребро се поднасяло и въ форма на подаръци, безъ да смѣтаме шаренитѣ и проститѣ платове и други вещи. Подаръци се поднасяли не само на царя, ами и на управителитѣ и на благороднитѣ одриси. Въ това отношение тѣ слѣдвали обичай противоположенъ на тоя въ персийската държава: именно повече да взиматъ, отколкото да даватъ. (У тѣхъ се считало за по-срамно да отхвърлишъ нѣкому просбата, отколкото да получишъ отказъ отъ друго). Тоя обичай билъ въ сила изобщо у тракийцитѣ, но одриситѣ се ползували повече отъ него поради мощността си, тъй че у тѣхъ не могло да се извърши нищо безъ подаръци; за това царството имъ достигнало до голѣма мощъ. Отъ държавитѣ въ Европа, които се намиратъ между Йонийския заливъ и Евксинския Понтъ, това царство било най-голѣмо по размѣра на своитѣ приходи и другитѣ си богатства; ала по военната си сила и по числеността на войската стои много по-назадъ отъ царството на скититѣ¹⁶). Съ послѣдното не може да се сравни никой народъ не само въ Европа, но и въ Азия; ни единъ отдѣленъ народъ не може да се съпротивява на скититѣ, ако всички сж съгласни помежду си. Но тѣ не могатъ да се сравнятъ съ други народи ни по разумность, ни по разбирање на житейскитѣ отношения.

98. И тъй Ситалкъ, владѣтель на толкова голѣма страна, приготвялъ войската си. Когато всичко било готово, трѣгналъ

¹⁵) Диодоръ 12, 50 казва: Τηλικαύτης δὲ χώρας βασιλεύων ἐλάμβανε προσόδους καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν πλῆσιον χιλίων ταλάντων. Тия 1000 таланта навѣрно почиватъ върху приблизителна оцѣнка на подаръцитѣ и другитѣ приходи.

¹⁶) Както се вижда, тукъ Тукидидъ полемизира съ Херодота, който поради кривитѣ си географически прѣдстави прѣувеличилъ много обема на Тркия (Herod.V 3). Но Тукидидъ, като признава на скититѣ първенство по голѣмина на страната и численость на народа, не иска съ това да имъ припише морални и духовни прѣдимства.